

Sygn. akt III AUa 485/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek (spr.)
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Beata Górka
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2013 r. w Szczecinie

sprawy D. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o odsetki

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 maja 2013 r. sygn. akt VI U 1010/12

oddala apelację.

SSO del. Beata Górka SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko

Sygnatura akt III AUa 485/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 lipca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił D. Ł. prawa do wypłaty odsetek, od kwoty wypłaconej z opóźnieniem renty. W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do odsetek od wyrównania renty należnego na mocy prawomocnego wyroku w sprawie VI U 446/11.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Uznał, że ostatnią okolicznością niezbędną do przyznania świadczenia rentowego był dzień wpływu informacji z Powiatowego Urzędu Pracy tj. 17 kwietnia 2012 r.

Wyrokiem z dnia 16 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 12 lipca 2012 roku znak (...) w ten

sposób, że zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz ubezpieczonego D. Ł. kwotę 1.494,60 zł tytułem odsetek od niewypłaconego w terminie świadczenia rentowego.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim ustalił, że ubezpieczony D. Ł. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową do dnia 31.01.2011 r. Decyzją z 15 lutego 2011 r. organ rentowy odmówił mu prawa do tego świadczenia. Od tej decyzji ubezpieczony wniósł odwołanie do sądu, który wyrokiem z 27.02.2012 r. przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową od 1 lutego 2011 r. na dwa lata. Prawomocny wyrok wpłynął do ZUS 27 marca 2012 r. Wykonując ten wyrok pozwany wystąpił do PUP o informację i po jej uzyskaniu w dniu 17.04.2012 r. wypłacił ubezpieczonemu wyrównanie renty 4 maja 2012 r., ale bez odsetek.

Uznanie przez organ rentowy, że ubezpieczonego nie był osobą niezdolną do pracy w związku ze służbą wojskową było nieuzasadnione. Organ rentowy dokonał błędnego ustalenia dotyczącego poprawy w stanie zdrowia ubezpieczonego, opartej na nieuprawnionym orzeczeniu Orzecznika ZUS, iż skarżący odzyskał zdolność do pracy. Odsetki od niewypłaconego w terminie świadczenia rentowego wynosiły kwotę 1.494,60 złotych.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim stwierdził, że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał, że wymogi których spełnienie warunkuje przyznanie prawa do ustawowych odsetek od niewypłaconych w terminie świadczeń z ubezpieczenia społecznego określa art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. Dz.U.09.205.1585 z późniejszymi zmianami), zwanej dalej ustawą systemową. Szczegółowe zasady wypłaty ustawowych odsetek określono w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. nr 12 poz. 104).

Dalej sąd meriti podał, że przepis art. 85 ustawy systemowej wskazuje na terminy przewidziane w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń. W przypadku renty jest to przepis art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (DzU nr 153 poz. 1227 tj. z 2009 roku ze zmianami), zwanej dalej ustawą rentową. Sąd I instancji zaznaczył, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do odsetek twierdząc, że ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było uzyskanie informacji z Powiatowego Urzędu Pracy która wpłynęła do Zakładu w dniu 17 kwietnia 2012 roku.

Sąd Okręgowy stwierdził, że stanowisko organu rentowego nie było uzasadnione. Przede wszystkim należało zinterpretować określenie „opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności” zawarte w art. 85 ustawy systemowej. W tym zakresie doktryna i judykatura prawa wskazuje, że „wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (wyrok SN z dnia 2005.01.25 wydany w sprawie I UK 159/04 opublikowany w OSNP 2005/19/308). W dalszej kolejności sąd meriti rozważał znaczenie pojęcia „wyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji” i podał, że w sposób najbardziej autorytatywny interpretacji tego terminu dokonał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 września 2007 roku wydanym w sprawie P 11/2007 stwierdzając, że: art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252, Nr 121, poz. 1264, Nr 144, poz. 1530, Nr 191, poz. 1954, Nr 210, poz. 2135 i Nr 236, poz. 2355, z 2005 r. Nr 167, poz. 1397 i Nr 169, poz. 1412 i 1421, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 208, poz. 1534 oraz z 2007 r. Nr 17, poz. 95 i Nr 82, poz. 558), rozumiany w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu

prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji (publikowany w OTK-A 2007/8/97).

Zdaniem sądu rozstrzygającego organ rentowy mógł wydać decyzję zgodną z prawem, w terminie 30 dni licząc od dnia 3 lutego 2011 roku tj. dnia w którym komisja lekarska orzekała o zdolności ubezpieczonego do pracy. W aktach orzeczniczych ubezpieczonego znajdowały się bowiem wszystkie niezbędne dokumenty świadczące o jego dalszej częściowej niezdolności do pracy. Orzecznik ZUS i Komisja Lekarska ZUS niewłaściwie oceniała stan zdrowia ubezpieczonego uznając poprawę której w rzeczywistości nie było. Biegli sądowi jednoznacznie na ten błąd organu rentowego wskazali, a strona pozwana z taką oceną biegłych się zgodziła. Organ rentowy nie wywiódł apelacji od wyroku Sądu Okręgowego wydanego w sprawie VI U 446/11.

Zdaniem sądu I instancji ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji przyznającej ubezpieczonemu prawo do dalszej renty z tytułu niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową nie mogło stanowić uzyskanie informacji z Powiatowego Urzędu Pracy, albowiem informacja dotycząca pobierania przez skarżącego świadczeń dla osób bezrobotnych nie miała wpływu na jego prawo do renty. Miała ona znaczenie jedynie w zakresie ewentualnych rozliczeń pomiędzy organem rentowym, a Powiatowym Urzędem Pracy. Dlatego nie można było terminu do wydania prawidłowej decyzji ustalającej prawo do renty D. Ł. liczyć od kwietnia 2012 roku.

Następnie sąd meriti stwierdził, że wszystkie przytoczone wyżej argumenty pozwalały na uznanie, że organ rentowy miał wszelkie podstawy, aby w dniu 15 lutego 2011 r. uznać dalszą częściową niezdolność do pracy w związku ze służbą wojskową skarżącego. Skoro tego nie zrobił, to zobowiązany był do wypłaty odsetek ustawowych za okres od 1 kwietnia 2011 roku do 3 maja 2012 roku (dnia wypłaty świadczenia bez odsetek). Mając powyższe na uwadze należało orzec, w oparciu o art.477¹⁴ § 2 k.p.c. jak w sentencji wyroku.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył organ rentowy, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1/ przepisu art. 64 ustawy z dnia 29.05.1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz.U. 2010. 101.648j.t.) przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na nie zastosowaniu przez Sąd Okręgowy przedmiotowej regulacji prawnej, skutkujące pominięciem, iż w sprawach nieuregulowanych w w/w. ustawie stosuje się odpowiednio: art. 12-14, 70,74,83,88-93,102, art. 103 ust. 3, art. 107, art. 107a, 114 i 126-144 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 oraz z 201 Or. Nr 40, poz. 224) podczas gdy zastosowanie przedmiotowej regulacji prawnej, wyłączającej sporne prawo ubezpieczonego do odsetek, powinno skutkować oddaleniem odwołania od zaskarżonej decyzji,

2) przepisów art. 118 ust. 1-7 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2009r. 153.poz. 1227 j.t.) w zw. z art. 64 ustawy z dnia 29.05.1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz.U. 2010. 101.648j.t.) przez niewłaściwe zastosowanie, polegające na zastosowaniu w/w. przepisów podczas gdy przedmiotowa regulacja prawna nie znajdowała zastosowania w niniejszej sprawie z uwagi na brak wskazania przedmiotowej regulacji prawnej w treści przepisu art. 64 ustawy z dnia 29.05.1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.

Mając na uwadze powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Ponowna analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a także zarzutów podniesionych w apelacji prowadzi zdaniem Sądu Apelacyjnego do wniosku, iż zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy. Sąd Apelacyjny podziela

i przyjmuje za własne ustalenia sądu I instancji co do opisanego przezeń stanu faktycznego, jak również podziela ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd ten dokonał również trafnej interpretacji przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie. Powyższe czyni zbytecznym ponowne przytaczanie ustaleń oraz szczegółowych rozważań zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 05 listopada 1998 roku, sygn. I PKN 339/98).

Apelacja organu rentowego nie zawierała żadnych argumentów, które mogłyby podważyć prawidłowe ustalenia dokonane przez Sąd pierwszej instancji. Skarżący słusznie wprawdzie podał, że art. 64 ustawy z dnia 29.05.1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (tekst jednolity Dz.U. z 2010 r., nr 101, poz. 648 ze zm.) nie zawierał odwołania do przepisów ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 224) w kwestiach związanych z przyznawaniem

i wypłacaniem odsetek od świadczeń pieniężnych, przewidzianych w ustawie

o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych, w przypadku wydania przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji. Nie mniej jednak apelujący pominął, iż art. 56 ust. 4 wyżej wskazanej ustawy zawiera odwołanie, zgodnie z którym do postępowania w sprawie ustalania prawa do świadczeń i wypłaty świadczeń stosuje się przepisy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Użyte przez ustawodawcę określenie: "wypłata świadczeń" należy przy tym rozumieć szeroko. Zawiera ono w swym zakresie zarówno nie wydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania i związanych z tym konsekwencji, w postaci konieczności zapłaty odsetek. Podkreślić przy tym należy, że odsetki nie są odrębnym świadczeniem z ubezpieczenia społecznego, lecz świadczeniem akcesoryjnym (tak m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 grudnia 2012 r., sygn. akt III AUa 1008/12, LEX nr 1239955).

Podkreślić także wypada, że obowiązek wypłaty odsetek od nieterminowego ustalenia prawa do świadczeń rentowych lub związanych ze spóźnionymi ich wypłatami ma oparcie w konstytucyjnej zasadzie równego traktowania obywateli w państwie prawa (art. 2 i 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), a ponadto wynika z ustawowej zasady równego traktowania ubezpieczonych (art. 56 ust.

4 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin

w związku z art. 2a i art. 122 ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Stwierdzić zatem należy, iż w razie, gdy organ rentowy niezasadnie uznał, że ubezpieczony był osobą niezdolną do pracy w związku ze służbą wojskową - jak to miało w niniejszej sprawie - to zastosowanie znajdują przepisy ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jak słusznie wskazał sąd I instancji, organ rentowy obowiązany jest do zapłaty odsetek ustawowych, gdy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczenia. Zasadnie też stwierdził, iż za błąd pozwanego należy uważać również błąd jego pracowników, a więc także wadliwe określenie stanu zdrowia ubezpieczonego przez lekarza orzecznika pozwanego, o ile zgromadzony materiał dowodowy nie dawał podstaw takiego rozpoznania.

W konsekwencji Sąd Okręgowy trafnie ocenił, iż opóźnienie w wypłaceniu świadczenia wnioskodawcy było następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność. Tym samym, co prawidłowo ustalił i ocenił Sąd I instancji, spełniona została dyspozycja przepisu art. 85 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy,

a mianowicie organ rentowy nie ustalił w terminie prawa do świadczenia. Następnie sąd rozstrzygający zasadnie ocenił i wskazał, kiedy w okolicznościach analizowanej sprawy wystąpiła „ostatnia okoliczność niezbędna do wydania decyzji” (art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) i podał, że organ rentowy miał wszelkie podstawy, aby w dniu 15 lutego 2011 r. uznać dalszą częściową niezdolność do pracy ubezpieczonego w

związku ze służbą wojskową. Skoro tego nie zrobił, to zobowiązany był do wypłaty odsetek ustawowych za okres od 1 kwietnia 2011 r. do 3 maja 2012 r.

Z tych przyczyn na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną.